

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institudam ad cat' olicarum partium: proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általaltok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. március 6-án.)

Előfizetési árak:

1 évre 12 kor., $\frac{1}{2}$ évre 6 kor., $\frac{1}{4}$ évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:

BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytözsdekben.

Romboljunk vagy építsünk!

Írta: dr. PROHÁSZKA OTTOKÁR.

A szociális törekvések mindkét félen, a keresztény-szociális iránynak terén csakugy, mint a szociál-demokráciában, hatalmi szervezetek alakítására törekszenek.

Jól teszik. Hatalmi szervezet nélkül nem lehetünk meg, mert a közjóléti törekvéseknek a tömegek törekvésevé kell válnia, — milliókat kell megmozgatnia, — szívek, voksok, kezek fölött kell rendelkeznie s a mozgó tömegek sajátos eleven erejével kell nekivágódnia régi falaknak és gátaknak, melyek a fejlődés útjában állnak, hogy tért, szabad tért teremtsenek egy új s jobb világalakulásnak. Ez a hatalmi szervezet és hódító irányzat nem is mondható forradalmi, hiszen mindennél találkozunk vele, hol lélek, szellem, nagy gondolat, forró érzés s lelkesülés lobbot vet az emberekben, hol erős hit s nagy szeretet párosul s kiket tudásra, jogra, művészetre, világnézetre, no meg a világnak ezek szerint való szerencsés megreformálására serkent.

Ily hatalmi szervezet megalkotására ifarkodnak keresztény- és demokrata szocialisták egyaránt. Ifarkodnak, mert érzik,

hogy a mi magyar társadalmunk ugyan-csak nem demokratikus s hogy a társadalmi átalakulás eleven ereje lépten-nyomon akadályokba ütközik; s minél szűkebb, keskenyebb a mozgás tere s minél ellentállóbbak a gátak, annál többet nyer fészereiben, sőt forradalmi mozgalommá mérgesedik. Tény ugyanis, hogy oly társadalmakban, melyekben a szociális érzés közérzés s a politika is társadalmi irányu, ott a szociális mozgalmak sem dagadnak oly veszedelmes áráká s nem forradalmi hajlandóságuk, de ahol a szociális irányzat nem talál viszhangra az intéző körökben, ott a szocializmusnak inkább fölforgató, mint építő és alakító oldala van kifelé fordítva.

Nálunk is így van! Nálunk a szocializmus inkább romboló oldaláról mutatkozik be. Fogait csikorgatja.

A mi szociáldemokratáink is úgy gondolkoznak, hogy Magyarországon első sorban rontani, bontani, dönteni kell, csak azután jöhet az alkotás és építés munkája s azután a jobb világ. Ily véleményen vannak kivált a mezőgazdasági szocialisták.

Mi nem keseredünk el ennyire; látjuk ugyan a gazdasági hatalmak közt a feszültséget, de reméljük, hogy tért nyertünk

a szociális irányzat kiépítésére. Azért akarjuk, hogy a szociális törekvések ne taktikázzanak forradalmi rémjövedelésekkel, hanem a pozitív munkának gondolatát érleltessék; mutassák ki, hogy be tudják vinni a szociális irányzatot, mely a közérdeket mindenütt a magánérdek elé tudja helyezni, — mely a magánérdeket a közérdekért alkalmasan ki is tudja elégiteni s ez által megszüntetni, — mely szociális alkotásával bebizonyítja, hogy nem szélvész, mely dönt és sodor, hanem üde levegő, mely éltet, hogy nem vízőzön mely csak piszkot s sarat kavarr, hanem folyam és csatornahálózat, mely a pusztát is virágos kertté változtatja.

Ez uton az alkotás ajánlja majd a szociális irányzatot s nem a rontás, bontás, nem a széthúzás, mely sehol sem produktív, sem a politika, sem a gazdasági téren, hanem az összetartás s az egyesült szociális munka.

De ezt a munkát aztán hathatósan föl kellene karolni és következetesen keresztülvinni s első sorban arra kellene törekedni, hogy a gazdasági élet ne a konkurrenciára, hanem a kölcsönösségre, a közérdek szolgálatára legyen fektetve. Ne legyen úgy, mint a hogyan most van.

AFEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCAJA.

Székesfehérvárra vonatkozó régi versek.

Írta IDEM.

A feledés porát akarom régi, megfakult íróskról levérni, a melyek Székesfehérvárral állanak vonatkozásba. Ismeretlen dolgokat hozok napvilágra, a melyek eddig rejtve valának, pedig helyi vonatkozásuk miatt nagyon is méltók arra, hogy az elhalaványult, némaságukkal is sokat mondó aktákat elolvassuk. A helyi történelem szeretete folytán veszem elő a régi könyveket, a régi foliánsokat, melyeknek évszázados, mindent eltemető porrétegén keresztül mai világításban tiszta szemmel láthatóvá várounk egy-két írott emléket. Ez a por, miként Madách mondja,

Egy évben . . . csak néhány vonalnyi,
Egy századévben már néhány könyök,
Pár ezredév guládat elássa,
Homoktorlaszba temeti neved.

Egy régi, portól lepett könyv megfakult lapjairól irtam le az alább következő három epigrammát, mert Székesfehérvár multjára vonatkoznak és egyuttal azt is bizonyítják, hogy városunkat régente jobban ismerték s a humanista költészet is megemlékezett róla, ma azonban letűnt nagyságának, kialudt fényességének emlékét semmi sem hirdeti, csupán régészeti érejtünk, és annak néhány tagja foglalkozik a még megmenethető mult töredékeivel.

Az érdekes könyv adatait Dr. Székfü Gyula tanártól kaptam, a ki Szamosközy Istvánnak, a 16-ik és 17-ik század humanista írójának műveit kritikai szempontból tanulmányozván, véletlenül jutott hozzá.

Teljes címe következő:

Pannonia luctus,
quo
principum aliquot, et insignium
virosum mortis aliique funesti
casus deplorantur.
Pannonia de se.

Cracoviae anno MDXLIII litteris Hieronymi Vietoris impressus, nunc vero Praefatione Hungarica auctus, recusus est Viennae typis Alberti viduae, sumptibus scriptorum ephemeridis Magyar Hirmondó nuncupatae. MDCCXCVIII.

A kor szokásának megfelelő terjedős cím magyarul így hangzik:

Magyarország gyászja, melyben néhány fejedelem és kiváló férfi halála és egyéb gyászos események vannak megsírva. Magyarország önmagáról. Krakóban 1544-ben nyomtatott Vietor Jeromos betűivel, most pedig magyar előszóval bővítve, újra kiadottt Bácsban Albert özvegyének betűivel, a Magyar Hirmondó című újság költségén 1798-ban.

A könyv tehát gyűjtő munka, második kiadása, legnagyobb részben átirása az 1544-ben megjelent műnek, mely a humanista kor verseit tartalmazza. A kiadó nevével nem közli a könyv, de a címben is jelzett és I-től XXIV lapig terjedő magyar előjáró beszéd végén azt olvassuk, hogy „írta Debreczenben 15-ik augusztusban W. I. M. Dr.“ Ezen szűkszavú följegyzésből azt kell következtetnünk, hogy a könyvet Weszprémi István orvosdoktor és kiváló bibliografus állította össze, a ki ezen idő tájban Debreczennek fizikusa volt.

Teljes biztonságává válik ezen állításunk ugyanezen könyvnek 1799-ben, tehát egy évvel később megjelent második kiadása alapján, a mely

Pozsonyban jelent meg és a melynek teljes címe Szinnyei József közli Magyarország természetudományi és matematikai könyvtárszete című gyűjteményes munkájában. Az első kiadásnak általunk közölt címe még nagyobb, mert folytatása így szól: In fine recenter accesserunt: I. Consolationes adversus terrores mortis ad mentem Drelin-courtii versibus Leoninis expressae, adiectis nonnulli diversi argumenti epigrammatibus. Záródekül hozzájavulnak: I. A halál félelme ellen Drelincourt felfogása szerint leonin versekben írt vigasztalások, néhány különböző epigrammával. A függelék második két száma már magyar és az egyik Weszpréminek műve, a másik pedig Weszprémi életrajzát közli.

Igy szól a két cím. II. Az egészségnek fenntartására és a hosszú életnek megnyerésére tartozó regulák. III. Tudós Weszprémi István élete leírásának rövid kivonása, részbe metszett epitaphiumával.

Weszprémi, teljes néven Weszprémi Csanády István, 1723 augusztus 13-án született Weszprémben és orvosi tudományait Londonban meg Strassburgban végezte, a hol 1778-ban orvosdoktori oklevelet kapott. Visszatérve hazájába, Debrecen választotta meg tisztii főorvosának és ezen állásában érte őt a halál 1790 március 13-án. Kiváló író volt, a ki a magyar orvostudomány történetében örök becsüvé tette nevét Succincta medicorum Hungariae et Transilvaniae biographia, Magyarország és Erdély orvosainak rövid életrajza című munkájával, a mely Toldi Ferenc méltatása szerint „messze túl terjedve címe határára, historiai s archeologiai, nagyjórészt azonban irodalomtörténeti kitéréseivel nagyszerű raktárát képezi szerencsés nyomozásai, számos fölfedezéseinek.“ Korszakos munkáján kívül, mint nagy bibliografus, az említett és ismertetésünk tárgyát képező,

Mai lapunk 6 oldal.

Mert mostanában a földbirtok ellentétben áll az ipari tőkével s a munkával, a munka a tőkével, a különálló iparágak pedig egymással. A konkurrencia s a magánérdek sokszor keresztülgázi mindenben, közérdeken éppugy, mint társadalmi fejlődésen, egészségen éppugy, mint életen. A profit a vezérszavak s azért a legfőbb érdekek is a rövidebbet húzzák. Piszkos lebujoknak és zsufolt lakásoknak gazdái nem a közegészséget. Hanem a magánérdeket nézik, vagy városi teletulajdonosok nem a jó lakásvizonyokkal, hanem a jövedelmezőbb házbérékkel bibelődnek, szeszgyárosok és pálinkások nem siratják a feygházak és tébolydák lakóinak szaporodását, sem a nép elcsenevészesedését, hacsak ők maguk boldogulnak. Világos azonban, hogy az ilyen eljárás valóságos tatarjárás a közjó ellen s a társadalomnak védekeznie kell ily rabló és élősdí érdekek elhatalmasodásával szemben. Ily állapotok mellett a szociáldemokrácia az elkeseredés révén növekszik s az igazai szociális irányzat, a szociális közvélemény nem érvényesül.

Tegyünk megfordítva, karoljuk föl szívvel-lélekkel a szociális irányzatot s meglátjátok a szociáldemokrácia leszorul a szintérről, a szociális irányzat tértöglálásának mértékében.

Nem is kellene sokat próbálgatnunk. Tűzzük csak ki programmul bizvást s önzetlenül a közérdeket, haftsuk uralma alá a föld- s telekszerzést, a házépítést; gyakoroljunk lelkiismeretes ellenőrzést e nagy közérdekek s közzállatok fölött, hogy azokat ki ne sajátítsa furlang s ne szipolyozza ki az önzés s meg vagyok győződve, hogy akkor vész az alsó osztályok ellenszenve a birtokos osztályokkal szemben, mert érezni fogják, hogy az egészségek java, a közjó áll előtérben, melynek fejlesztéséért készek vagyunk minden áldozatot meghozni. Valósítsuk meg e

programot első sorban a városok háztartásában az által, hogy a nagy közcélokat szolgáló vállalatok a községnek jövedelmezzenek s ne magánosoknak. Vízért, gázért, villamos vasutakért ne fizessünk másnak, fizessünk magunknak; a lakás-kérdést, a tej- és husfogyasztást ne nézzük privát érdekeknek s ne idegenkedjünk egyelőre magától a gondolatától, hogy ezeknek a vállalatoknak közsegésítése abból a fölfogásból indul ki, hogy ahol életről, egészségről van szó, ott ne nyiljék az önző s lelketlen zsarolásnak s gazdagságnak tere. A közjólétnek szolgálni hivattott intézmények nem arra valók, hogy azok révén a közönséget néhány pénz-hajhász zsarolja és fosztogassa.

Próféta nem vagyok, de azt hiszem, hogy a jövő világalakulásnak erre felé nyilik utja s ha ez uton haladunk, akkor a szociáldemokratikus önjögés is alább hagy, a társadalom kölcsönösségi érzetétől vész az osztályok közti feszültség s a szociáldemokráciából fönnmarad a szocializmus.

Az alkoholizmus.

A felsőrealiskola felsőbb osztályainak írta és felolvasta: **Dr. TUNNER KÁROLY** főreáliskolai tanár.

(Vége.)

a) következményei az egyénre.

A beteg végtagjai reszketnek, arca duzzadt és vörös, vonásai durvák, minden nemességet nélkülözők, szemei üvegesek. Deliriumában leginkább pókokat, patkányokat, kígyókat lát, s folyton fél feketeruhás, álarcos férfiakról, kik őt kinözni akarják.

Mindezen esetekben már az agy és gerinc-agyának sejtjei kisebb-nagyobbról mértékben elváltoztak. Ezen u. n. acut tünetek rendszeren 8—10 napig tartanak, míg végre a szervezetnek olymértvű kimerültsége áll be, hogy a beteg mély álomba merül, melynek elmúltával kezelő orvosának figyelmeztetése révén, már tudja, hogy a kiállott borzasztó betegség iszákosságának következmé-

nye volt. Ilyenkor—van még számára mentő út és ez: a kellő gyógykezelés; ez rendszeren sanatóriumokban történik, hol rendszeres módon szoktatják az alcohol élvezetéről. De, ha folytatja megszokott életmódját s semmibe sem veszi a figyelmeztetést, baja krónikussá is válhatik, midőn a legkülönfélébb bajoknak lehet kuforrásává. Ilyen stádiumban a szerencsétlenségek és öngyilkosságok igen gyakoriak, sőt mi több, a chronicus alcoholisták igen hajlanak a bűncselekmények elkövetésére, igen gyakran válnak tolvajokká, csalókká, hamisítókka, sőt affectusban gyilkosokká is. Hány családnak jóléte, nyugodalma és boldogsága száll sirba a családfenntartó izsakossága következtében azáltal, hogy tönkre tévén egészségét keresetképtelenné válik s így lassan de biztosan szegénységbe és nyomorba sodorja magát és hozzátartozóit.

De mindezeknél még iszonyúbb büntetés az, midőn az egykoron ép és éles eszű egyén lelkére homály borul s teljes hilypéc válik! Nem tartom szükségesnek ennek különböző fajaira kiterjeszkedni, elég azt a végtelen szomorú tényt constatalnom, hogy a tébolydák sajnálatraméltó lakóinak nagy része az iszákosság következtében megőrültekből áll.

Mily borzasztó ezt csak elgondolni!

β) családra.

A szesz, ez a daemon, nemcsak az egyént képes testben és lélekben tönkre tenni, de nemzetlékek egész sorát is képes megmetyelyezni, mert az iszákosság át is örökölődik apáról fiúra s az u. n. időszeres ivók — dipsomanikusok — at származott bajokkal örömlenélül és kínosan vergődnek át az életen, mert önmaguk is tudomással bírnak saját megbizhatatlanságukról!

γ) nemzetre.

Sőt mi több! E rákfene oly alattomos hatalom, mely egyes nemzetek decadalitájának is előlélője lehet. Számos példát hozhatnék fel a történelemből ez állításom bizonyítására, de én csak egyre kívánok utalni, mely most szemünk előtt játszódik le. Franciaországban óriási mérvet öltött az Absynth élvezete. Ez egy oly ital, melyet nyers szeszből, ürömből, angyalgyökérből, anizsmagvakból és más aromás növényekből készítenek destillatio után. 60—70% aethylalcohol, néhány % az emberi szervezetre rendkívül káros hatású amyli alcohol, aethericus olajokat és absynthint tartalmaz. Keserű ize dacára igen hamar meg lehet szokni. Ezen italt óriási mértékben fogyasztják Franciaországban; az évi fogyasztás egyedüli

Pannoniae luctus című könyvet is ő adta ki, azonkívül ő tőle való: A magyarországi keresztén királyoknak históriája versekben foglalva című munka, mely Bécsben látott napvilágot 1752-ben. Egyébíránt mint orvos is nagy hírnévre tett szert, a mit legjobban bizonyít azon körülmény, hogy érdemeinek elismeréséül Mária Terézia 1767-ben arcképet ábrázoló, dus gyé.nánt foglaltu aranyéremmel ajándékozta meg.

A Pannoniae luctusnak Westprémi-féle kiadása az 1544-ik évben megjelent könyvet teljes szöveggel közli; ott van Vietornak ajánlása „Domino Alberto a Pereg” pécsi prépostnak, ugyszintén az összes latin versek is olvashatók, amelyek bizony elég gyarlók.

Székesfehérvári vonatkozásút ezek között a 35 és 36-ik lapon találunk a következő három epigrammában.

1) Albae-Regiae — Joan. Lang.

Hostis quum Grajam rapuisset barbarus Albam,
Quo cingunt socias Savus et Ister aquas,
Quum dolui casum raptae miserata sororis,
Tum mens nostra parem coepit habere metum.
Et spes magna fuit, reparatum Marte potenti
Sumpturam voto pristina iura suo.
Sed me dum frustra solor, solorque sororem,
Hen! eadem collo vincula capta gero!

2) Eidem Joan. Lang.

Pannonius rex unde suum diadema petebat,
Quo sacra functus ossa ferebat humo, —
Regia barbariae nunc servio turpiter Alba,
Quin iam sum potius triste cadaver ego!
Omnis cum dulci spes libertate salutis,
— Amissa Christi religione — iacet.

3) Georgio Warkocz, Praesidiorum Albae Praefecto — Joannes Lang.

Quodsi morte sua Decii servasse feruntur,
Imperium patrii, Scipidaeque soli,
Non hoc Warkocii cum laude minore Georgii
Trunca iacent sacro membra reposita loco.
Qui, virtute suam Regalem fretus ad Albam,
Exigua Turcas distulit unius ope,
Et sic a nostris vertit cervicibus hostem,
Grassantique suo corpore claudit iter.
O contemporem sublimi pectore lucis,
O patriae Decium, Scipiademque suae!

A versek, miként az eredeti latin szövegből kitünik, inkább jóakaratók és figyelmet tanúsítanak Székesfehérvár iránt, de költészet bizony vajmi kevés található bennök. Prözába áttitelve, így hangzanak magyarul.

1) Székesfehérvárnak — Lang János.

Midőn a barbár ellenség Nándorféhevárt elfoglalta, hol a Száva és a Duna egyesíti a tár-

suló vizeket, mennyire fájlaltam, én szerencsétlen! elrabolt testvéremnek esetét, mennyi hasonló félelmet kezdett érezni az én lelkem is! És nagy volt a remény, hogy a hatalmas Mars által viszszereszeve, szándékához képest újból el fogja nyerni régi jogait. Most azonban hiába vigasztalódom, és vigasztalom testvéremet, ime! nyakamon ugyanazon reám nehezülő bilincseket viselem.

2) Ugyan annak — Lang János.

A honnan a magyar király nyerte koronáját, és a hova elhunyván, földbe vitte szent hamvait, én, Székesfehérvár, most szomoruan szolgálom a barbárt, sőt inkább már teljesen szomorú halott vagyok. Az édes szabadsággal minden üdv reménye itt fészlik, elveszvéen Krisztus vallása.

3) Warkocz Györgynek, a székesfehérvári őrség parancsnokának — Lang János.

Ha azt mondják, hogy halálukkal a Deciusok megmentették a honi és a Scipiók földjének hatalmát, nem kevesebb dicsérettel felkúsznak itt, e szent helyre töve, Warkocz György tetemei, a ki bátorságában bizva Székesfehérvár iránt, egymaga üzte el innen csekély erővel a törököket, és így elhárította nyakunkról az ellenséget, az előrenyomuló előtt pedig saját testével zárta el az utat. Nemes lelkében valóban megvetője az életnek, valóban Deciusa és Scipiója hazájának! Ma már nem tudjuk, hogy ki volt Lang

KRONSTEIN KÁROLY

Bécs III/I.

Hauptstrasse 120.

Ca. k. oszt. szab.

Magy. kir. szab.

omlokzat-festékek.

Viharmentes. Mészben oldható, épületek mázolására. 49 árnyalatban, kilója 24 fillértől feljebb.

1 kiló elegendő 10 négyzetméternek kétszeri mázolására.

Mosható mázolások.

ugymint zománc, homlokzaffesték, száraz és lapidonfesték, pép-nemű, 50 árnyalatban, vízben mosható. egyszerű bevonásra fed, színét nem hagyja.

Költségár négyzetméterenkint 5 fillér. Meglepő siker.

Kimerítő prospektusok és mintalapok ingyen és bérmentve.

Párizsban, hol a délutánok 4. órától 6 óráig terjedő időszakát l'heure de l'absynthe-nek mondják; 160,000 hectoliter rug. Az Absynth ivás — az alkoholizmus egy specialis formája — Franciaországra nézve egy nagy nemzeti csapás, amely már a francia törvényhozó testületet is komolyan foglalkoztatja. A száraz betegség és tudóvész óriási terjedését Franciaországban — az orvosok az Absynth mértékellen élvezetének tulajdonítják.

Mint az Absynthben, úgy a legtöbb pálinkában aethylalcohol mellett amylalcohol is előfordul s első sorban ez hat méregként a sejtek protoplasmájára: Ez magyarázza a pálinka pusztító hatását a szervezetre.

IV. A mértékletes ivás.

Midőn még arra utalok, hogy nem egyedül a pálinkaivás veszedelmes, de sörnek és bornak mértékellen élvezete hasonló káros következményekkel jár, szükségesnek érzem, nehogy tulajdonak tekintsem, kijelenteni azt, hogy a sör és bor mértékletes élvezete nem ártalmas. Most már csak az a kérdés, hogy miként értelmezzük a mértékletesség fogalmát a sör és bor élvezetere vonatkozólag. Hires orvosok állítása szerint egy egészséges és erőteljes férfi 30 gramm alcohol bír el minden észrevehető reactio nélkül, ha azt nem egyszerre, hanem nagyobb időközökben és részletekben veszi magához, tesszem azt ebéd és vacsora idején 1—2 pohár könnyű bor vagy sör alakjában. Ha már most tekintetbe vesszük, hogy a közkezen forgó sör 2—4%, a közönséges asztali bor átlag 6—8% alcoholot tartalmaz, könnyen kiszámítható a felnőtteknek megengedett maximális mennyiség. De ebből koránsem következik az, hogy minden felnőtt egyénnek ennyit okvetlenül meg kell innia naponként, sőt ellenkezőleg óvakodjunk az ivás megszokásától, mert ez sokkal veszedelmesebb, mint egy alkalomlati excessus; pedig a természet ezért is másnap fejfájással és rosszullettel szokta büntetni a meggondolatlan mulatót.

A fejlődő szervezetnek azonban egyáltalán ártalmára van a szesz ital. A fejlődő ifjúságnak enyhébb esetekben fejfájást, szívdobogást, almatlanságot okoz; a naponként való ivás pedig egyenesen a testnek és a szellemi képességnek fejlődése ellen tör. Sokszor dadogást és epileptikus rohamokat idéz elő, máskor a legnagyobb fokú idegességnek okozója.

Midőn szíves figyelmükért köszönetet mondok, szívből óhajtom, hogy az elmondottakkal megnyertem volna Önöket ez ügynek s befejezősül azon kérrrel fordulok Önökhöz: legyenek majd akkor, ha kilépnek az életközéletre me-

János, városunk szomorú bukásának inkább jó akaró, mint költői versekben való megörökítője, de azt hisszük, hogy maga a versíró sem remélt költői babérokat ezekért az epigrammokért. Nekünk azonban, székesfehérváriaknak, kegyelettel kell megőriznünk ezeket a verseket, mert városunk bukása után közvetlenül írta azokat az érdemes szerző és a mi sorsunk, a romba dőlő Székesfehérvár, adta hozzá az ihletet. Egy tragédiát vetett pár sorban papírra Lang János és az ő verseinek bővebb megértése céljából ezt a tragédiát Istvánfi, Stella, Révai, Kovachich és Pauer, nemkülönben az újabb történeti kutatások felhasználásával a következőkben ismertetjük meg olvasóinkkal.

A mohácsi vész országos csapást mért szegény magyar hazánkra és a másfél századig tartó szolgátságunk bevezetője volt. Szüleimán évről-évre nagyobb területet hódított török iga alá Magyarország földjéből és 1543-ban már hatodszor indult leigazó utjára, hogy a Dráva melléki és a Dunántúli várak elfoglalásával Buda birtokát megszilárdítsa. Ez az év volt a mi városunkkal együtt Valpó, Pécs, Siklós, Pécsvárad, Szászvár, Ozora, Simontornya, Palota, Tata és Esztergom bukásának is szomorú esztendeje.

Székesfehérvár falai alá augusztus 13-án érkezett a hódító sereg és a Sóstó táján ütött tábor. A vár őrsége a szomszéd falvakból összetoborzott hajdukból és mintegy nyolcszáz német zsoldosból állott, míg a körülzároló török katona ság száma negyvenzeret tett ki.

(Folyt. köv.)

dannyian lelkes hirdetői az itt fejtegetett igazságoknak, hogy az minél szélesebb körben ismeretes legyen, hogy fajunk népet megóvjuk ezen leselkedő és retentő veszedelemtől, hogy nemzetünk továbbra is megtartsa őseréjét, melynek alapkövét ezeréves fennállása óta népének egészséges, erőteljes, edzett fiai képezték!

A székesfehérvári műpártolók kiállításának a kiállítói a következők:

Bélavári Burchard Rezső 9 festmény, 2 rajz, 1 miniatűr, 2 szobor.
Bory Jenő szobrok.
Brestyánszky Karolin 5 szobor, 4 festmény, 1 miniatűr.
Bierbauer Viktor dr. 1 régi óra.
Czapáry László dr. 761 db. erem, Vörösmarty kézirása.
Ciszterciita főgimnázium 3 kép.
Özv. Czehe Tivadarné 4 régi kézimunkakép.
Csáp Miklós dr. főorvosorvos 4 kép (festmény), 4 műtárgy.
Daróczy István 1 szobor, 2 db. műtárgy.
Destek Adolf 1 festmény.
Detrich Zsigmond 1 festmény, 3 műtárgy.
Dieballa György 1 festmény.
Fanta Adolf dr. 3 kép, 4 miniatűr, 1 viaszkép, 3 rajz, 7 emlék, 6 könyv.
Fiath Pal báró 3 db. kép.
Fittler Béla 4 db. kép, 2 db. műtárgy.
Fiath György 1 kép, 4 műtárgy.
Grundböck Anna 3 db. régiség.
Grundöck Gizzi 7 db. régiség.
Gergely Károly 7 db. kép, 1 szobor, 6 egyéb kép.
Gerő Jakab 1 kép, 2 disztárgy.
Gyurkovits József 10 kép.
Özv. Hahn Jakabné 4 kép.
Hajós Rezső dr. 1 kép.
Havas Sándor 1 kép.
Heinrich Lajos 5 kép.
Helyey Ferencné 1 kép, 1 régiség.
Hurban Istvan 2 kép.
Huszár Agost 1 kép, 3 régiség, 6 egyéb tárgy.
Havranek József polgárm. 8 kép, 2 szobor, 2 műtárgy.
Kálmán Vince 1 kép.
Karl István 3 db. kép.
Kaufmann F. 3 régi könyv.
Károly János 8 db. kép.
Kempelen Imre 1 db. kép.
Klautz György 1 kép.
Kutlhofer Karoly 1 db. kép, 1 pisztoly.
Köhler Jozsef 1 kép, 3 miniatűr, 4 régiség, 5 műtárgy.
Kovácsné Szogyény Róza 1 db. kép, 10 db. műtárgy.
Lauschmann Gyula dr. 37 db. könyv, 1 db. kép, 3 db. műtárgy.
Lhotka Istvan 10 rajz.
Lichteneckert István 2 db. kép.
Löwy Károly dr. 1 db. kép, 30 db. műtárgy.
Löwinger Mór ifj. 2 db. kép.
Lukács Gyula 3 db. régi tárgy.
Majoros Ernő 1 db. régi tárgy.
Makai Béla 3 db. kép, 9 db. műtárgy.
Marton Jakab 19 kép.
Megyei levéltár 3 db. műtárgy.
Megyei muzeum régiségek és erektyék.
Minich Samu 6 db. kép, 2 db. műtárgy.
Molnár Béla 2 db. műtárgy.
Nádasdy Tamás gróf 4 db. kép.
Nagy Ignác 12 db. kép.
Névtelen 1 műtárgy.
Pápay Nándor 1 kép.
Prímási muzeum Esztergom 10 db. Simor emléktárgy.
Prohaszka Otokár dr. 14 kép, 1 műtárgy.
Rauscher Béla 2 db. műtárgy.
Reiszter Ottó 1 kép.
Reneaud Berta 1 db. kép.
Rostagni Flógi Karolin 2 kép, 1 műtárgy.
Schlamadinger Jenő dr. 2 db. műtárgy.
Schnetzer Nándor 9 db. porcellán.
Sigray Gyula 3 rajz, 1 könyv.
Silberberg Károlyné 1 műtárgy.
Simácsik Ignác 1 műtárgy.
Sumlicz György 1 kép.

Stiegnitz Vilmos 1 régi könyv.

Streit Ferenc 1 kép.

Szabó Elemér dr. 8 kép; 40 drb. régiség 10 drb. porcellán.

Szántó László 2 drb. régiség.

Székesfehérvár, szab. kir. vár. 2 drb. régi kép.

Szepessy Géza 10 drb. kép, 10 bécsi készlet.

Szogyény Marich Géza 6 kép.

Szogyény Marich Julia 2 kép.

Szöllőssy Endéné 2 kép, 1 kézírás.

Szűhanyi főhadnagy 1 régi óra.

Szűcs Artur 6 drb. kép, 3 branz.

Say Ferenc 11 drb. műtárgy.

Özv. Say Istvánné 2 kép, 3 műtárgy.

Özv. Szemlér Imrené 2 kép, 2 régiség.

Téri József 1 kép.

Turián József 4 kép, 3 műtárgy.

Vargha Zsigmond 7 kép, 9 drb. porcellán.

Városi Levéltár 5 drb. régiség.

Vass Bertalan dr. 1 erektye.

Vértes József 15 kép.

Vértes Józsefné 16 drb. porcellán.

Vértessy József 3 drb. kép, 1 szobor és 12 műtárgy.

Viszota Alajos 3 kép.

Vörösmarty-kör 2 kép, 1 szobor.

Wassner Gusztávné 1 drb. porcellán.

Wertheim Pál 7 drb. kép. Napoleon gyűjtemény: 8 szobor, 92 plakett, 10 egyéb tárgy, 90 drb. erem és plakett.

Wertheim Armin 1 drb. műtárgy.

Wertheim Imre 2 drb. műtárgy.

Wertheim Juliska 3 drb. kép.

Wolt Erzsike 4 kép.

Zoltán Ödön 5 kép, 16 műtárgy.

Özv. Zakus Miklósné 1 kép.

UJDONSÁGOK.

Ellenjelölt. Nem kis meglepetést okozott tegnap este az a tüntető felvonulás, amely Havranek Antal képviselőjelölt nevét hangoztatva, tudtára adta városunk közönségének, hogy Zichy Jenő grófnak, a függetlenségi párt hivatalos jelöltjének ellenjelöltje van. A mozgalom nem mai keletű, hiszen tapunkban mi is említettük, hogy egyesek erősen elégedetlenkednek Zichy Jenő gróf távolléte miatt, a régi hejehujak hiánya, a korcsma zaja, a bilincse szivarok letűnése sokaknak kedvét szegte. Már a jelölés előtt emelkedtek hangok, különösen a régi kormánypart függetlenségivé átalakult tagjainak ajkán, a kik Zichy Jenő gróf ellen a lehető legtesebb ellentétet szították. Tegnap aztán ténnyé vált a mozgalom s az Iparos körben összegyűlt iparosok egyhangulag Havranek Antal akadémiai szobrász, az iparoskör elnöke mellett foglalva állást, őt 48-as függetlenségi programmal képviselőjelöltnek kiáltották ki. Havranek Antal, engedve a lelkesedés ellentmondást nem tűrő kényszerének, a jelölést elfogadta s megígérte, hogy programbeszédjét vasárnap fogja elmondani. A mozgalom folytatása a Fehér Bányán vendéglőben folyt le, a hol mintegy 300 polgár jelenlétében nagy lelkesedéssel újra jelölték Havranek Antalt. Karnik József dr. kijelentette, hogy a cucilisták pesti központi jelöltje Klárik Ferenc (a ki egyébként Győrt és Komáromot is boldogítja jelöltséggel) Havranek Antal javára visszalép a jelöltségről.

Ezek volnaik a tények. A reájuk vonatkozó véleményünk pedig a következő:

Kár volt a párt eddigi egységét megbontani. A függetlenségi párt be akarta bizonyítani, hogy Székesfehérvár régi elégedetlenségének, annak a különös rendszernek, mely egy képviselőt két ciklusban nem tudott elviseelni, — véget fog vetni. Zichy Jenő grófnak országos, egy egész életen, sőt öreg korában szerzett érdemeit ignorálni lehetetlen. Tudjuk nagyon jól, hogy Havranek Antal egy kiváló, talpig becsületos, őszinte, igaz

ember, a ki érti a maga dolgát, büszkék is voltak rája mindig. De épen azért, mert annyira kiváló, mindenki tisztelgeté méltó férfit, nem szolgált rá, hogy személyét bukásnak tegyék ki. Megbukni sohasem örvendetes dolog. S Havranek Antal mindenesetre jobb sorsra érdemes. Egyébiránt polgártársaink szabad választási jogát teljes hódolattal respektáljuk s a tiszta választásnak egy szalmaszálát se óhajtunk utjába vetni. Halljuk, hogy azok, a kik Havranek Antalt jelölik, a legtisztább önzetlenséggel állnak személye mellett, s előre biztosították minden költség, kiadásától. Másrészt azonban szétében kolportálják a hírt, hogy Grünfeld Jakab földbirtokos 10 ezer koronát bocsátott a párt rendelkezésére, Krén Ignác s mások hasonlóan nagy összegekkel igyekeznek a Zichy-párt ellen hangulatot kelteni. Meg vagyunk győződve, hogy mindez csak vak láрма a mellyel az ellentéteket és az új kedvet lángrobbantani kívánják.

Egyébként teljes várakozással nézünk a jövőendő elé és nagy érdeklődéssel várjuk Zichy Jenő gróf hazaérkezését Bihar megyéből.

Működvelők színelőadása. A kath. legényegyesület ifjúsága 1906. április 29-én, mérsékelt helyárral a városi színházban, a déli vasúti zenekar közreműködésével működvelői színelőadást rendez. Színe kerül: *A doloi nábob leánya*. Színmá 5 felvonásban. Irta Herceg Ferenc. Rendező Boji Lajos. Sügő Stejszkal János. Személyek: Jób Sándor — Pábl József. Vilma leánya — Hessz Anna k. a. Özv. Domaháziné — Engelman Augustia k. a. Szentirmay huszárszázados — Bartusek Antal. Szentirmay — Ganzler Lenke k. a. Tarján Gida, főhadnagy — Boji Lajos. Lóránt főhadnagy — Veisz István. Bilitzky Marót Géza herceg, hadapródörömszter — Bartusek Pál. Merlin báró — Veisz Gyula. Szklabonyai — Tolonics Gyula. Merlin ügyvédje Kovács Lajos. Jób ügyvédje — Hirtling Béla. Jób háziurva — Eizman Sándor. Jób inasa — Aradi Antal. Miska tiszti szolga — Beke Ferenc. Napos káplár — Czimmermann Jakab. Parforsze vadász küllöttség. Cselédek. Szolgák. Zénészek. — Történik a 3-ik felvonás Tarján főhadnagy lakásán, többi a Jób kastélyban. Mérsékelt helyárok: Földszinti és elsőemeleti páholy 6 k. — II. emel. páholy 3 k. — I. r. zártzések 1 k. 60 f. — II. r. zártzések 1 f. 20 f. — III. r. zártzések 1 k. — Erkölyülés 80 f. — Földszinti álló 60 f. — Diák és katonajegy 50 f. — Karzati ülő 30 f. — Másodemeleti álló 50 f. — Karzati álló 30 f. Jegyek előre válthatók az egyület helyiségében, vagy a szereplő tagoknál. Előadás után a Kath. Legényegyesület Távirdu-utca 6. sz. a. helyiségében nagytermében táncmulatság, melyre a színdarabra váltott ülőhelyek jegyei — kivéve a karzati ülőhelyet — érvényesek. Külön belépti a táncmulatságra személyenként 60 fillér. Pénztárnyitás d. e. 10—12, d. u. 4 órakor. Színelőadás a pénztárnál 20 fill. Kezdeté este 8 órakor.

Igazgató választmányi ülés. A Fejérmegyei Gazdatiszti-kör igazgató választmánya e hó 18-án Lintner Sándor elnököte mellett ülést tartott Székesfehérvárott. Az ülés a tisztújító közgyűlést május hó 12-ére tűzte ki, valamint elhatározta, hogy f. évi május hó 24-én tanulmányi kirándulást rendez Dreher Antal marionvásári és szentlászlói uradalomba. A kör alapító tagjai sorába beléptek dr. Pajzs Gyula rácalmási nagybirtokos és Grünfeld Gábor zámolyi nagybirtokos. A gyűlésen még több kisebb fontosságú ügyt ért elintézt.

Kinevezés. Zichy Jenő gróf, városunk országgügyi képviselőjelöltje Moenich Károly városi t. tanácsos és levéltáros hasonnevű fiát, aki ezidéig a nagylángi uradalomban volt alkalmazva, élesdi (Biharmegye) birtokos erdészszé nevezte ki.

Polgári lövészegylet. A Polgári lövészegylet a lövészkerüti vendéglőt Zsünger Ignác, a cukrászdát pedig Zavodnik Sándornak adta bérbe. A lövészkerüti május 6-án nyílik meg, mikor is déli 1 órakor társasbéd lesz, melyen nem, lövészeti tagok is szívesen látnak. Délután lövészet és 4 órakor a honvédeknek sétahangversenye.

Az egylet küldöttsége Tóth Aladár lövészmeister vezetése mellett fog tisztelegni az új főispán, gróf Széchenyi Viktornál.

Halálozás. Tóth Ferenc nyug. pénzügyi biztos 75 éves korában néhány napi szenvedés után elhunyt. A meghaldogutban Molnár János főreáliskolai tanár apósát gyászolja.

A dunántúli ev. ref. egyházkerület közgyűlése. A dunántúli ev. ref. egyházkerület f. hó 20-án tartotta közgyűlését a vármegyei ház nagytermében. A közgyűlésen Antal Gábor ev. ref. püspök és Hegedüs Sándor világi főgondnok elnökölt. A közgyűlés több, a protestánsokat érdeklő ügyet intézett el. A közgyűlés után bankett volt a Budai-uti Latzkovits vendéglőben.

Járvány miatt bezárt iskola. A sárbai községi iskolákat az uralkodó kanyaró miatt az alispán bezáratta.

A kovácssegédek sztrájkja. A székesfehérvári kovácssegédek folyó hó 18-án este abbahagyták a munkát és sztrájkba léptek. Követeléseik a munkabér emelése és a munkaidő leszállítása. Reé István rendőrfőkapitány mint elsőfoku iparhatóság f. hó 21-én d. u. 5 órára békéltetési tárgyalást hívott egybe.

Dr. Riffer Géza egyetemes orvosudor, sebész, szülész és nőorvos, d. v. műhely orvosa tisztelettel tudatja, hogy lakását május 1-vel Rákóczi- (Körház) utca 9. szám, 1. em. (Hoffmann kalapos ház) alá helyezi át.

Köszönetnyilvánítás. Szabó Bakos András ur és neje a husvéti szent ünnepek alkalmából a Selyem-utcai fiúiskola és a Szömörce-utcai leányiskola tanulói közül 3 jó magaviseletű és szorgalmas fiút, továbbá 3 lánykát kegyesek voltak teljesen felruházni. Ezen keresztényi szeretetre és nemes szívre való cselekedetüknél, a felruházott tanulók nevében is, hálás köszönetünket fejezzük ki. Székesfehérvárott, 1906. apr. 21. Vida Dezső és Nyéki Jenő, vezető-tanítók.

Éjjeli tűz. Zúgó harangongás verte fel városunk lakóit csütörtökön éjjel 11 óra után. Sokan már óriási szerencsétlenségről beszéltek, mert a kongatás rendestől eltérőleg igen soká tartott. A tűz a fecsképari temető mögött, a zámolyi országút mellett, a városon kívül ütött ki, Farkas Mihály és Bucsi János szerűjén, ahol három nagy kazal, mintegy 60 kocsi ra való, lett a lángok martalékává. A tüzoltóság Simon Sándor alparancsnokkal együtt jökor kiért és a nagy szél dacára sikerült két kazalt megmentenie. A kár körülbelül 700 korona, amelyből biztosítás révén csak 200 korona térül meg. Ami a tűz okát illeti, valószínűleg az ott alvó csavargók gondatlanságából eredt. Nincs kizárva azonban a gyujtogatás esete sem, amennyiben Simon Sándor rendőrfőkapitány látott ott alakokat, akik felszólításra is csak immel-ámmal fogtak a segítő munkához és emellett is oly hangon beszéltek, ami-ből látszott, hogy nem bánják a szerencsétlenséget. A vizsgálat ezekre is kiterjed.

A javítóintézet kertészetében 500 drb. szép fajú nemesített rózsától eladó.

A Duna halottja. Schmidt Ferenc soroksári lakos lakatosgárdól a mult hó 12-én néhány társával Soroksárról csónakon a Dunán keresztül Budafokra igyekezett. Utközben a csónak felborult és a csónakban ülő tizenkét egyén a vízbe esett és közülök hét Duna hullámaiban lelta halálát. Ez utóbbiak között volt Schmidt Ferenc is, akinek feloszlásnak indult hulláját a dunai halászok tegnap fogták ki Ercsinél.

A Simor-utca 39. számú ház, melyben 7 év óta fűszerüzlet van augusztus hó 1-ére kiadó. Ez érdeklődők Palotai-utca 39. szám alatt kapnak felvilágosítást.

Rajz és szabászati iskolával egybekötött szalon megnyitása.

Teljes tisztelettel hozom becses tudomására a nagyérdemű helygözönségnek, hogy helyben, Várkapu-utca 6. sz. a. (Elitte kávéház mellett) szabászati és varró iskolával egybekötött divattervet nyitottam. E célra megnyertem társnőül Krischer Angala urhölgy, budapesti szaktanárnőt, aki tapasztalatait több évi gyakorlat folytán buda-

pesti elsőrangú iskolában és Sárvay Janka fővárosi hírneves szalonjában és szabászati iskolájában, mint helyettes tanárnő szerezte. Előre is biztosítom, hogy legujabb angol és francia női toilletéket legszebb kivitelben és szolid árak mellett teljes meglegedésére fogok készíteni. Egyszermind iskolában a tanítványok rövid idő alatt egész önállóan rajzolnak és szabnak, párizsi rendszer szerint — valamint a modern fűző és kalapmodel készítés is elsajátíthat.

Teljes tisztelettel
Zsinkó István és Társa.

IRODALOM.

Az Egyházi Közlöny (szerkeszti Gerely József) XVIII. évf. 16. számának tartalma: Vezércikk: Dr. Gyárfás Elemér, A katolicizmus — az uralom. — Egyetemes egyház: P. Martin halála. — Pápai lapudósító-iroda Párisban. — Az olasz katolikusok szervezkedése. — Fogazzaro regényének tévelyeiről. — Az új mehelni éresek. — A francia protektorátusról. — Katholikusok az oxfordi és cambridgei egyetemeken. — Dülédző katedrálisok. — Megtevesztő anglikán templomok. — Az orosz-angyal katolikusok ébredése. — Meggyanusított kínai missionáriusok. — Időszéri kérdések: (K. E.), Egy új eretnekség. — Vallástánítás: Tanításterv és utasítások tervezete az elemi népiskolák római katolikus vallástánítása részére. (III.) (—) — Az új magyar katekizmus-tervezet. (V.) — Egyházjogász: Kovács Rezső, A gyermekek vallásáról. — Szeljegyzetek: NA, „Népbuittás” — NA, Husvétii vezércikk. — NA, Szent-László-Társulat. — Társalgó: (B. I.), Amivel nem törődünk. — A hét krónikája. — Irodalom: Csekő Gábor, A katekizmus revízió ügyében. — BR.: Némethy Gyula dr., A miseruha (casula). — Személyi változások, hírek és apróságok. — Memento. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Esterházy-utca 15.

A család, egyház, állam jogai és kötelességei a tanítás és nevelés terén. Irta *Sarmasághy Géza*. A budapesti kir. tud. egyetem hittani karától 2000 korona díjjal jutalmazott pályamű. A két kötetnek (I. 498, II. 588 nagy 8-adrét lap) terjedelméhez képest szokatlan olcsó ára a szerzőnél (S. G. főgymn. tanár Nyitrán) fűzve és bérmentve 6 korona 50 fillér, kötve 8 korona 90 fillér. Bolti ára fűzve 7 kor. 60 fill. Ez a valóban hízagypólsó s actualis mű — illetékes bírálat szerint — „az iskolakérdést összes vonatkozásaiban” a lehető legszelebb alapon és keretek közötti valóságos hivatottsággal tárgyalja; az ide vonatkozó hazai és külföldi irodalmat a kitűzött tétel minél alaposabb kifejtésére és megvilágosítására felhasználja; a kérdést szabatosan alakított tételekben a dolog mélyére ható bölcselati felfogással rendszerben feldolgozva a részletekig kifejti, minden oldalról megvilágítja; ügyesen csoportosított bizonyítékok és adatok egész halmazával vitatja be s ahol csak szükséges, kimerítően cfojja az ellenvetéseket és érveket. „Az egész mű egyházas irányánál fogva is a ker. iskola, a ker. szellemű oktatás apologiája.” — „Egyes részletek, tárgyaik különfélesége szerint mindmegannyi terjedelmes bölcselati, apologetikai, pedagógiai, házasságtani, ker. államtudományi, közigazgatási, családjogi értekezések, melyek bár az egésznek szerves részei, másrészt különve is értékes, önálló egészet képező érdekes tanulmányok és a ma annyira divatos felolvasások egész ciklusaira bőséges anyagot szolgáltatnak.” A munka jellemzésül álljon itt a sok közül egy pár önkényt be-küldött nyilatkozat.

Egy kiváló író, egyetemi tanár írja: „A mű bármely nemzet irodalmában elsőrangú helyet foglalna el.”

Egy nagy nevű kanonok, író: „A monumentális művet meg nem volt módomban teljesen átolvasni; de abból is, amit már átnéztem, látom, hogy a szerző derék, nagyszerű művet alkotott, amely meg fogja hozni gyümölcsét kath. iskoláink fenntartása érdekében előbb-utóbb sőt talán már a közeljövőben vivandó küzdelmekben!”

„Erendelő-e az 1848: III. t.-c. a parlamenti kormányt?” Ily címen jelent meg a minap

egy kitünő közjogi és történeti tanulmány. Szerzője Tillman Béla az „Alkotmány” munkatársa. Nemzetünk egyik nagy politikusa, s vezérfiára, Andrássy Gyula gróf is megtisztelte Tillmant, amennyiben műve számára 6 irta meg az „Előszó”-t. Megdicséri Tillmant, mint aki „erős és helyes érvekkel” száll sikra e nemzeti jogok tiprói ellen s az igazság erejével, valamint a politikai tudás hatalmas fegyverével kezében „erősíti a nemzet életerejét.” S valóban, Tillmann műve igen sikerült egy tanulmány. Bebizonyítja — még pedig jó nyomós argumentumokkal — hogy Magyarországon csak parlamenti uton szabad kormányozni. Az egész magyar nemzet ennek a nézetnek adott kifejezést s ezt a parlamenti kormányrendszert nagyon szépen fejezi ki s hirdeti a nemzet minden unokájának az 1848: III. t. cikk. Ebben a t. c.-ben foglalt igazság serkentette a nemzetet arra, hogy a haza bölcsének, Deák Ferencnek nagy művét, a kiegyezést 1867-ben elfogadja. A törvénytelen kormány pedig épen e parlamenti kormányrendszer ellen foglalt állást, de hiába fondorkodott, hiába agitált, a törvény ereje, az igazság érzete nem engedte, hogy szentségtörő kezek ezt a nagy művet romba döntse. Úgyesen polemizál Kautz és Concha ellen, megcáfolja ellenvetéseiket stb. Ez a mű rövid tartalma kis dióhéjban. Melegen ajánljuk mindenkinek, a kinek a haza, a nemzet java s boldogsága szíven fekszik s aki a politikai kérdések iránt érdeklődik. Tillmann kitünő tanulmánya nagyon meggazdagította a könyvtárcát, mert az bizonyos, hogy oly nagybecsű s a politikai viszonyokat — főleg a válságot — oly ügyesen érintő művet ritkán találunk mint az övé. Kapható az „Alkotmány” kiadóhivatalában (VIII. Szentkirályi-utca 28. a), de megrendelhető minden könyvkereskedésben is. Ára a 120 oldalas tanulmánynak fűzve csak 2 korona, tehát oly csekély, hogy azt minden érdeklődő megrendelheti.

Anyakönyvi statisztika

1906. április hó 14-től április hó 21-ig.

I. Születés.

Született: 11 törvényes fiú, 6 leány; törvénytelen fiú: 0, leány: 0; halva született törvényes fiú: 0; leány: 0 törvénytelen fiú, 0; leány 0. — Összesen: 17.

II. Halálozás.

Elhalt: 10 fiú, 6 nő. Ezekből 7 éven aluli: törvényes fiú: 3, leány: 4; törvénytelen fiú: 0, leány 0; 7 éven felüli fiú: 7, nő: 2. — Összesen: 16.

E szerint a születés a halálozást 1-el mulja felül.

Elhullak: Terkán Anna r. k. 10 hónapos, Palotai-u. 60 sz. — Jankovics István r. k. bolti szolga 19 éves Tobak-utca 5 sz. — Baron Mihály r. k. napsz. 82 éves Sár-u. 30. sz. — Langmár Gáspár, r. k. kőmives segéd, 20 éves Alsó-királysor, 6 sz. — Német Béla, ev. ref. 15 éves Vörösmarty-úr, 6 sz. — Tóth Gizella, r. k. 2 hónapos Szászrétek. —

Arany József r. k. 75 éves mindenes, Szt. Gy. kórház. — Bergl Jakabné Réh Fanni izr. 58 éves Vásártér 28 sz. — Szatmári József r. k. 1 hónapos Kecskeméti-sor 2 sz. — Horváth Mária, r. k. 5 napos Maroshegy. — Mendl Ferenc r. k. csomagoló képfestőgyárban 59 éves Palotai-u. 45 sz. — Németh Ilona, ev. ref. 23 hónapos Selyem-u. 47 sz. — özv. Htzeek Simonné Gubicza Anna r. k. 94 éves Maroshegy — Korn Ignác r. k. 54 éves. — Schultz László József r. k. 8 hónapos Öreg-u. 11 sz.

Kihirdetés.

Lencsés István kőmives segéd és Tujner Borbála Sz.-fehérvár. — Polonyi Miksa üzletvezető rövidáru kereskedésben Budapest és Türek Margit Sz.-fehérvár. — Gál Pál, kőmives segéd és Vihart Erzsébet Sz.-fehérvár. — Schmek Ferenc ácsmester és Zsomlók Anna, Sz.-fehérvár. — Benkő György önálló szobafestő és mázólo és özv. Kis Györgyné Kalauz Ágnes Sz.-fehérvár.

Szőlőkaró eladás!

Seregélyes mellett a (buhini erdőn) 250.000 darab akácfa szőlőkaró eladó.

Csak néhány napig!

Külön vonattal érkezik

LIPÓT K. CIRCUS.

42 ló!

84 személy!

Székesfehérvárott a vásártéren szerdán este 8 órakor előadást tart. Naponta 8 órakor előadás, vasárnap 2 előadás.

Bővebbet a falragaszok.

Székesfehérvári első Butorraktár

Sas-utca 6. szám,
a „Fekete sas” szállodával szemben.

Van szerencsém a n. é. helybeli és vidéki közönségnek a már 40 éve jó hírben álló saját készítményű

kárpitos és asztalos BUTORAIMAT

nagy választékban, szilárd és izlés-
teljes kivitelben, pontos kiszol-
gálás és jutányos árakban ajánlani.

Nemkülönben e szakmákban
vállalkozom kívánatra külön raj-
zok szerint elkészítendő minden-
nemű kárpitos és asztalos munkák-
ra helyben és vidéken.

Teljes tisztelettel
Füstér Imre.

SCHMÖLTZ LÁSZLÓ és FISCHL GYULA

szoba-, cím-, cimerfestők és mázólok.

Székesfehérvár Vásártér 17. szám.

Elvállalnak minden e szakmába vágó s legmesszebb menő igényeket kielé-
gítő munkákat a leggyorsabb kiszol-
gálás mellett.

Megrendelhetők:

Névjegyek, meghívók, eljegyzési és esketési tudósítások, számlák, címkek és levélpapírok borítékokkal.

Arjegyzékek, körlevelek, hirdetérmé-nyek és felragaszok.

Évi jelentések, mérlegek, kimutató-sok, hivatalos nyomtatványok és gyász-lapok.

Rovatolt táblázatok számadások-hoz és nyilvántartásokhoz.

Röpiratok, füzetek, könyvek, folyó-iratok, nagyobb művek stb.

Állami és magánhivatalok részére szükséges mindennemű nyomtatványok; továbbá hivatalos level- és okmánybori-tékek minden alakban stb.

EGYHÁZMEGYEI
KÖNYVNYOMDA

SZÉKESFEHÉRVÁROTT,

☐ **KOSSUTH-UTCA II. SZ.** ☐

Készít a legfinomabb kivitel-
ben minden néven nevezendő

könyvnyomdai munkákat

tisztán és csinosan, a leg-
☐- jutányosabb áron. -☐

Raktáron tart:

Keresztelési, bérnemesi, eljegyzési, esketési és halálzási anyakönyvi iveket; továbbá alapítványi és templomszámadási iveket merített papíron.

Keresztelési, esketési és halálzási anyakönyvi kivonatokat.

Templomszámadási jegyzőkönyveket, iktató- és postakönyveket.

Elbocsátó leveleket, eljegyzési bizonyítványokat, családi értesítőket, keresztelési kivonatokat.

Misعالpítványi leveleket. Bérna-jegyeket stb.

Az új bőjti rendelet felragasz alak-ban, kemény alapon is.

Alapított szentmisék jegyzéke.

A könyvekhez szükséges nyomtatványok tetszés szerint fűzve, kötve vagy ezek nélkül szállíttatnak.

KOCSIFÉNYEZŐ és NYERGES

üzletemet a n. é. közönség b. figyel-mébe ajánlom.

Raktárt tartok mindennemű ruga-nyos hintókból és különböző üzleti kocsikból. **Javításokat** a leggyorsab-ban és jutányos áron készítek.

Hirtling Pál kocsigyártó,

Székesfehérvár, Tolnai-utca 16.

Csak **SICULIA** névvel ellátott üvegek valódiak.
A Málnási „**SICULIA**“ forrásvíz
a sós savanyúvizek királya.

Sziklarétegen átfurt artézi forrás.

A gyomorégést rögtön megszünteti. Pá-ratlan étvagyserjesztő. Azonnal ható kü-lönlegesség a gőge, tüdő, torok, gyomor, vese, hólyagurakos bántalmait ellán Ko-rányi, Kéty, Tauszék, Riegler tanár urak szakvéleményei

a málnási „**SICULIA**“-forrás

a kontinens legdusabb természetes al-kalikus, sós savanyúvizeinek minősítik.

Magyarországi főraktár:

BRAZAY KALMAN BUDAPEST.
József-körút 37.

Kapható minden gyógyszerüzletben, drogeria és fűszerkereskedésben. TELEFON 59—46.
3358. 30—4.

! Megtévésztésektől óvakodjunk!

A valódi természetes eredeti Málnási!

MÁLNÁSI
Mária Forrás

természetes alkalikus sós savanyu-
vize páratlan hatású: a légző és
emésztő szervek hurutos bántalmai-
nál, a tüdőtuberculosis minden stá-
diumában. ○○○○○

!! Gyomorégést azonnal megszüntet!!

Egyedüli főraktár Székesfehérvárott:

PINKAS ZSIGMOND és FIAINÁL.

Legolcsóbb rendszer!!!

Schumacher Rudolf Fiai

első hengergőzmalom és gazdasági gépgyár

Óbecsén, „Bács-megye“

Ajánlják saját láncos rendszerü

magánjáró öntvényeiket

nyersen, és megmunkálva készen a lehető legolcsóbb áron.

Elvállalnak minden gyártmányú gőzgépet magánjáróvá való átalakításra jótál-lás mellett.

A megmunkált, készen szállított magánjáró részek felszerelése a legrövidebb idő alatt minden nagyobb berendezés nélkül bárki által eszközölhető. Utasítás a felszere-léshez, méreteket szükséges felvilágosítást készségesen megadják.

Ugyanott több 4—6 magánjáró garnitúra eladó használt, de kitűnő állapotban és vesznek 15 évnél nem idősebb elsőrendű gyártmányú gőzkazánokat.

Legkönnyebb áttétel!!!

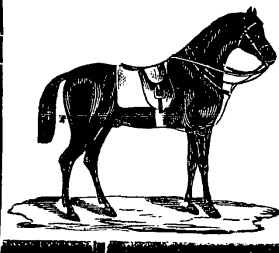
Legpraktikusabb összeállítás!!!

Leggyorsabb szerelési mód!!!

Gászler Kálmán
szíj- és nyereggyártó.

Székesfehérvár

Karl-ház, az igazságügyi palotával szemben.

Készít minden e szakmába vágó mun-
kákat, a legszebb kivitelben.
Pontos és gyors kiszolgálás.
Ugyanitt kapható kitűnő búrlack és
finom ostornyelek.
Ugyanitt egy fiu tanulóul felvétetik.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.

00000232